Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 207. Brașovŭ, Sâmbătă 16 (28) Septemvre 1889.

Brașovŭ, 15 Septemvre v.

Spre a mai mulcomì spiritele „agitate“ ale kossuthiștilorŭ, carĭ îĭ dau vina totŭ guvernului pentru aspra mustrare ce au primit'o din partea monarchului, oficioșii ungurĭ declară, că Maiestatea Sa a vorbitŭ la Monorŭ din propria sa inițiativă și că discursulŭ sĕu n'a fostŭ pregătitŭ séu influințatŭ de consiliarii sĕi.

Lucru firescŭ, că oficioșii ungurĭ, caută în totŭ chipulŭ sĕ facă uitată afacerea scandalósă cu stégulŭ negru-galbenŭ din Monorŭ și Üllö.

Ei se ocupă de aceea în modŭ ostentativŭ cu viitórea atitudine a d-lui Tisza față cu cestiunea reformei administrative.

Mare reclamă se face cu deosebire pentru viitórea dare de sémă, cu care se va presenta ministrulŭ-președinte Tisza înaintea alegĕtorilorŭ sĕi din Oradea-mare.

Oficioșii batŭ mereu toba reclamei ca și când dela programul, ce-lŭ va desvolta d-lŭ Tisza, ar depinde viitorulŭ și fericirea statului.

Dealtmintrelea sciu oficioșii fórte bine, ce facŭ. Căcĭ décă nu ar face svonŭ, cine ar mai da, după pățaniile de până acum, o atențiune seriósă viitórei vorbirĭ a lui Tisza?

Câte vorbirĭ n'a ținutŭ și câte enunciațiunĭ n'a făcutŭ primulŭ ministru ungurescŭ în cei 14 anĭ ai guvernării sale și totușĭ statulŭ și popórele lui n'au sĕmțitŭ până acuma nicĭ unŭ bine, nicĭ o îmbunătățire reală în urma lorŭ!

Sĕ vedemu acum cu ce vrea sĕ ne „fericéscă“ de aci încolo d-lŭ Tisza.

Foile inspirate de elŭ ne spunŭ că înainte de tóte va declara, că aprobă în principiu reforma administrației, propusă de ministrulŭ Szilagyi.

Mai departe d-lŭ Tisza va declara, că acésta reformă nu se termină încă prin realisarea principiului numirei funcționarilorŭ, ci va trebui sĕ se stabiléscă din nou prin lege autonomia și marginele ei. Cu alte cuvinte dênsulŭ ar vrea sĕ rĕmână și în telégă și în teleguță și sĕ apară că este unŭ apĕrătorŭ alŭ „autonomiei“.

In legătură cu reforma proiectată se mai dice, că d-lŭ Tisza va mai anunța și unŭ proiectŭ de lege privitorŭ la înființarea unei curțĭ supreme administrative, precum și o nouă lege comunală.

In fine, și acésta este fórte caracteristicŭ, oficioșii trîmbiță în lumea largă, că d-lŭ Tisza voiesce ca reforma administrației sĕ se facă sub „egida“ lui și că acésta o va și pronunța în discursulŭ sĕu.

„Egida“ d-lui Tisza n'a adusŭ până acuma nicĭ unŭ bine statului și popórelorŭ sale, ea este ominósă și pentru reforma administrativă proiectată.

Mișeliile Grecilorŭ în Macedonia.

Diarulŭ „Correspondance de l'Est“ în Nr. 215 din 18Septemvre curentŭ cuprinde o scrisóre din Bitolia cu data din 12 Septemvre, din care reproducemŭ următórele:

La 3 Septemvre s'a întêmplatŭ unŭ omorŭ politicŭ. Doi bandițĭ plătițĭ, după cum se pare de către agenții grecĭ, au omorîtŭ pe Musa-Aga, albanezŭ în serviciulŭ d-lui Tache Mărgăritŭ, profesorŭ la liceulŭ românescŭ din Bitolia.

Cu puținŭ mai înainte episcopulŭ grecŭ din Castoria fusese la Vlaho-Clisura, unde spărsese ușile șcólelorŭ românescĭ, aspre a întroduce cu puterea pe profesorii grecĭ trimișĭ și plătițĭ de către guvernulŭ din Atena. Față cu aceste acte arbitrare, Românii s'au plânsŭ la guvernatorulŭ generalŭ din Monastirŭ (Bitolia), care a datŭ ordinŭ prefectului din Castoria, ca sĕ facă o anchetă. Prefectulŭ din Castoria a dată ordinŭ Mudirului (șefŭ de cantonŭ) din Vlaho-Clisura, ca sĕ dea afară din șcólă pe profesorii, pe carĭ 'i pusese acolo episcopulŭ grecŭ. Prefectulŭ a datŭ scrisórea oficială cu ordinŭ cu totŭ unuia dintre institutorii românĭ, care pleca la Vlaho-Clisura. Pe drumŭ, institutorulŭ și tovarășulŭ sĕu Musa-Aga au fostŭ atacațĭ de doui bandițĭ grecĭ, carĭ au datŭ cu puscile într'înșii. Musa-Aga la rêndulŭ lui i-a luatŭ la semnŭ, dér din nenorocire pușca nu i-a luatŭ focŭ. Grecii din Castoria, în timpulŭ câtŭ Musa-Aga stase la Conak, îi scosese aculŭ puscei. Institutorulŭ românŭ a scăpatŭ cu fuga. Musa-Aga, deși gravŭ ranitŭ, s'a aruncatŭ pe unulŭ din bandițĭ și l'a lovitŭ în capŭ cu patulŭ puscei. Banditulŭ a cădutŭ josŭ în nesimțire, dér în acestŭ timpŭ tovarășulŭ sĕu a omorîtŭ pe Musa prin o descărcătură de pușcă. Nenorocitulŭ Musa a fostŭ ciopârtitŭ de banditulŭ grecŭ, care i-a luatŭ ordinulŭ privitorŭ la șcóle . . . In timpulŭ nopții Grecii au transportatŭ pe banditulŭ rănitŭ la Vlaho-Clisura și l'au ascunsŭ acolo. Autoritatea a găsitŭ urme de sânge până la întrarea în orașŭ, dér n'a putută descoperì pe omorîtorĭ . . .

Grecii îșĭ facŭ de capŭ.

SCIRILE DILEI.

Erășĭ defraudărĭ. La direcțiunea oficiului principalŭ vamalŭ din Pesta s'au descoperitŭ defraudărĭ de sume fórte marĭ. In acéstă necinstită afacere suntŭ încurcațĭ mai mulțĭ comercianțĭ de producte din Pesta. Esportatorii de prune din Pesta adecă aducŭ în fiecare anŭ mai multe sute de mii de măjĭ metrice prune din Bosnia, ce se potŭ întroduce în Ungaria scutite de vamă. In anulŭ acesta în Bosnia s'au făcutŭ puține prune și cei mai mulțĭ esportatorĭ au căutatŭ sĕ acopere lipsa, aducêndŭ prune din Serbia. Dér pentru prunele din Serbia se plătesce la importŭ o vamă de 1 fl. 50 cr. în aurŭ, pe când pentru marfa de transitŭ, adecă care numai se trece prin Ungaria, nu se plătesce vamă. Esportatorii s'au gânditŭ decĭ sĕ declare prunele aduse din Serbia ca marfă de transitŭ, sosindŭ însĕ în Pesta sĕ le trimétă la consumatorii din Ungaria. Așa s'a și urmatŭ. De când se sĕvêrșescŭ aceste defraudărĭ, nu se scie încă. In urma denunțării făcute însĕ s'a datŭ de urma acestorŭ înșelătorii și revisuindu-se registrele oficiului vamalŭ s'a aflatŭ, că acum stau în depositŭ la debarcaderulŭ Dunării 60 de vagóne cu prune, declarate ca marfă de transitŭ. Comisiunea se duse la fața locului, dér din cele șése mii măjĭ metrice nu aflà nicĭ o prună. Esportatorii scoseseră deja marfa fără sĕ plătéscă vamă. Aceștia au trebuitŭ sĕ plătéscă amende de 1000, 2000, 5000 și 6000 fl. Firma de esportŭ W. a plătitŭ la prima provocare 10,000 fl. amendă, deși suma defraudată e de 50 orĭ mai mare și W. ar fi trebuitŭ sĕ plătéscă celŭ puținŭ câteva sute de mii fl. Se pare, că cu acésta afacerea nu e încheiată.

***

Nouă haltă de cale ferată. De câteva dile s'a deșchisŭ condiționatŭ la Timișul de josŭ lângă cantonulŭ Nr. 207 o haltă pentru trenulŭ acceleratŭ ce circulă între Predélŭ și Brașovŭ.

***

Defraudatorulŭ Baruch, despre care am comunicatŭ, a fostŭ arestatŭ în New-York. Advocatulŭ Krassa din Serajevo plécă acolo, ca sĕ céră estradarea lui. Acestŭ „cinstitŭ“ Baruch e frate cu unŭ altŭ „cinstitŭ“ Baruch, care e în pușcăriă pentru defraudărĭ sĕvêrșite ca furnisorŭ alŭ armatei în Bosnia.

***

Șovinismŭ. Sub acestŭ titlu „Sieb. d. Tgbltt.“ ne împărtășesce următórele: Câteva familii germane din Petroșenĭ șĭ-au dat până acum copii sĕ-i instrueze un candidatŭ sasŭ în studiile gimnasiale ca privatiștĭ. Copii au depusŭ cu succesŭ în fiecare anŭ esamenŭ înaintea unei comisiunĭ a gimnasiului german din Sibiiu și astfelŭ au corĕspunsŭ cerințelorŭ legii. Șoviniștilorŭ din Petroșenĭ nu le-a plăcutŭ, că acele familii germane le dau copiilorŭ lorŭ instrucțiune germană, și așa au scrisŭ în „Hunyad“, organulŭ oficialŭ alŭ comitatului Hunedóra, că în Petroșenĭ e unŭ „gimnasiu neautorisatŭ“, și au amenințatŭ cu inspectorulŭ școlarŭ. Autoritatea comitatensă intervenì în con-

---

FOILETONULŬ „GAZ.TRANS.“

2

Petersburgulŭ sub Alexandru III.

II. Alesandru III ca prințŭ moștenitorŭ*).

Celŭ mai de frunte istoricŭ alŭ Rusiei, care a scrisŭ istoria celorŭ treidecĭ de anĭ, ce au urmatŭ după descoperirea conjurațiunei militare dela 1825, a disŭ:

„Autocrația a devenitŭ érășĭ scopŭ pentru sine, cum a fostŭ dela mórtea lui Petru celŭ mare până în timpulŭ domnirei lui Alexandru I. A se susținé pe sine însușĭ, era érășĭ adevĕrata problemă a guvernului, de care tóte celelalte trebuiau sĕ fiă dependente și condiționate . . . Ètă acésta are a-o mulțămi Rusia societățilorŭ secrete și conjurațilorŭ“.

Vrêndŭ a face o paralelă, s'ar puté dice totŭ aceea și despre domnirea ce a urmatŭ după èra lui Alexandru II. Suirea pe tronŭ a acestui domnitorŭ a fostŭ salutată cu aceeașĭ bucuriă, ca înainte cu 55 de anĭ suirea pe tronŭ a lui Alexandru I; ca și aceea se sfêrșì și acésta într'unŭ torentŭ de sânge, și precum amintirea dilei de 12 (24) Decemvre 1825 a fostŭ hotărîtóre pentru întréga domnire a împĕratului Nicolae, așa și politica lui Alexandru III se află până în momentulŭ de față sub impresiunea crâncenului și cutezătorului atentatŭ dela 1 (13) Martie 1881; ca și pe buniculŭ sĕu îlŭ predomină și pe nepotulŭ idea, că numai „autocrația“ póte scăpa pe poporŭ și pe domnitorŭ de ruină și de peire.

Dér numai într'atâta se asémĕnă împĕratulŭ Nicolae cu nepotulŭ sĕu, fiiulŭ lui Alexandru alŭ doilea.

Impĕratulŭ Nicolae era una din acele naturi închise, carĭ au cea mai mare încredere în sine. Cultura și pĕtrunderea sa erau mărginite, deși în corpulŭ sĕu robustŭ și sănătosŭ locuia unŭ sufletŭ sănătosŭ, înclinatŭ spre veseliă. Cu tăria caracterului și a credinței elŭ împreuna și convingerea despre caracterulŭ dumnedeescŭ alŭ chiămării sale de domnitorŭ. Era amabilŭ, elocventŭ și simpaticŭ, când voia și — fiindŭ favorisatŭ de norocŭ unŭ pătrarŭ de seculŭ, lui i-se părea, că este infailibilŭ și așa li-se părea și ómenilorŭ de spiritŭ inferiorŭ, carĭ îlŭ încunjurau. Astfelŭ împĕratulŭ Nicolae credea de a sa datoriă a înainta, pe calea regimentului absolutisticŭ, pe care a pornitŭ, cu stricteță și fără nicĭ o cruțare.

Nepotulŭ n'a moștenitŭ însușirile bunicului. Alesandru III a crescutŭ sub impresiunea colosalei agitărĭ a spiritelorŭ, ce a acompaniatŭ desființarea iobăgiei. Prima impresiune, ce a primit'o copilulŭ de 11 anĭ, a fostŭ aceea a căderii aședămintelorŭ fundamentale ale Rusiei bunicului sĕu Nicolae, pentru noua ordine a lucrurilorŭ copilulŭ n'avea priceperea cuvenită.

Până la alŭ 20-lea anŭ alŭ etății sale actualulŭ împĕratŭ a primitŭ o crescere esclusivŭ militară, ca și buniculŭ sĕu, și când s'a făcutŭ prințŭ moștenitorŭ n'avea pregătirea de lipsă pentru viitórea sa chiămare. Elŭ a fostŭ martorŭ alŭ criselorŭ înfricoșate dela 1861 și 1861 (prima revoltă a studențilorŭ, desființarea iobăgiei, revolta țĕranilorŭ și oposiția nobilimei), dela 1862 (focurĭ revoluționare puse în Maiu, statulŭ nouei ordine justițiale și provinciale) și dela 1863 (revoluțiunea polonă, litvaneză). In mijloculŭ studiilorŭ sale ce le făcea pentru viitórea sa chiămare, noulŭ prințŭ moștenitorŭ a fostŭ sguduitŭ până în adênculŭ sufletului sĕu prin celŭ dintâiu atentatŭ sĕvêrșitŭ în contra vieții tatălui sĕu în Aprilie 1866.

După acestŭ atentatŭ a urmatŭ o cértă înfocată între partide. Cei nemulțămițĭ căutau sĕ se apropiă de prințulŭ moștenitorŭ și sĕ-lŭ tragă în mrejele lorŭ. Impĕratulŭ Alexandru II, era amicabilŭ față cu Prusia și față cu succesele ei dela 1866, ceea ce nu plăcea partidei naționale. Acésta fŭ de ajunsŭ ca toțĭ aderenții lui Aksakov și Katkov sĕ se grupeze în jurulŭ principelui de corónă, suspiționândŭ pe miniștrii Valuiev și Șuvalov, carĭ dau p'atuncĭ direcția politicei.

Contrarii politicei prusofile dela 1870 a lui Alexandru II sciură sĕ încurce pe

*) A se vedé Nr. 206 alŭ „Gaz. Trans“.

tra „neautorisatului gimnasiu“, dér părinții avisându-o la lege, s'a retrasŭ. Fisolgăbirĕulŭ din Petroșenĭ, Kapcza, găsì însĕ cu cale, la începutulŭ acestui anŭ școlarŭ, sĕ închidă „neautorisatulŭ gimnasiu“, și le-a interḑisŭ părințilorŭ d-a'șĭ mai lăsa copii sĕ-i instrueze învĕțătorulŭ lorŭ privatŭ de până acum. Părinții au recuratŭ la ministeriulŭ de culte și instrucțiune în contra acestei încălcărĭ, de care negreșitŭ s'a făcutŭ vinovatŭ inspectorulŭ școlarŭ.

***

Unŭ conflictŭ s'a ivitŭ între guvernulŭ românŭ și celŭ austro-ungarŭ relativŭ la esecuțiile hotărîrilorŭ austro-ungare pe teritoriulŭ românŭ, spune „Independentulŭ“. Austria pretinde, că autoritățile românescĭ nu trebue sĕ percépă taxa timbrului pentru esecuțiunile, care au luatŭ începutŭ pe teritoriulŭ românŭ. Din acéstă pricină esecuția tuturorŭ hotărîrilorŭ austriace a fostŭ suspendată.

***

Concertulŭ datŭ Mercurĭ séra de d-șórele Irena de Brennerbergŭ (violină) și Elena I. T. Popovicĭ (voce) a avutŭ unŭ succesŭ strălucitŭ. In numĕrulŭ de mâne vomŭ publica unŭ raportŭ mai amĕrunțitŭ.

***

Concertŭ Irena de Vladaia. Distinsa cântăréță română Irena de Vladaia, dela opera comică din Parisŭ, cu ocasiunea trecerei sale prin Brașovŭ în Italia, unde are unŭ angajamentŭ la opera din Neapole, voiesce sĕ dea și în orașulŭ nostru unŭ concertŭ în primele ḑile ale lunei Octomvre.

Anunțămŭ acésta cu bucuriă publicului nostru, căruia de sigurŭ d-na Vladaia îi este în plăcuta aducere aminte dela concertele din véra anului trecutŭ. D-na Vladaia a cântatŭ de atuncĭ cu cel mai mare succesŭ în teatrulŭ celŭ mare din Nizza, apoi în Milanŭ, Siena, Verona ș. a. Vomŭ informa la timpulŭ sĕu pe publicŭ despre acestŭ interesantŭ concertŭ.

Regele Carolŭ și moștenitorulŭ Tronului în Dobrogea.

Costanța 12/24 Septemvre 1889.

Domnule Redactorŭ! Permiteți'mĭ a vĕ ruga sĕ dațĭ locŭ în prețuitulŭ ḑiarŭ ce redactațĭ „Gazeta Transilvaniei“ următórelorŭ rândurĭ, în care ne esprimămŭ bucuria, ce ne a causat'o venirea M. S. Regelui Carolŭ I. și a Moștenitorului în Dobrogea, însoțițĭ de Ministrulŭ de resbelŭ.

M. Sa cu A. Sa și cu d-lŭ Ministru au sositŭ Duminecă la orele 6 séra la noi în Constanța, unde au fostŭ așteptațĭ la gară de fórte multă lume. Primirea a fostŭ fórte strălucită, optŭ arcurĭ de triumfŭ au fostŭ făcute, și totŭ drumulŭ era împodobitŭ, dela gară până la Hotelulŭ, ce pórtă numele M. Sale, cu ghirlande de verdéță, cu stîlpĭ cu drapele, precum și tóte casele și stradele arborate cu drapele și cu covórĕ, așa că orășelulŭ oferea o priveliște fermecătóre. Inalții visitatorĭ au fostŭ întêmpinațĭ la Cernavoda de d-lŭ prefectŭ, d-lŭ directorŭ de exploatarea, acestei linii, d-lŭ generalŭ alŭ divisei dobrogene și încă alțĭ funționarĭ, ca șefi ai serviciului dela căile ferate române. In Cernavoda, precum n'e spunŭ cei carĭ erau de față, au fostŭ primițĭ M. Sa și A. S. la debarcaderulŭ Dunării de cetățenĭ în frunte cu primarulŭ acelei comune, precum și de cei plecațĭ din acéstă localitate acolo. După unŭ repausŭ de vre-o 15 minute, s'au suitŭ în trenulŭ regalŭ, plecândŭ spre Constanța. La stațiunea intermediară Medgidia a statŭ trenulŭ aprópe ¼ de oră, unde éră̦șĭ fură întêmpinațĭ de o deputațiune de locuitorĭ în frunte cu primarulŭ acelei comune, unde M. Sa ascultă plângerile mai multorŭ locuitorĭ. După acésta trenulŭ plecà și nu se mai oprì până în orașulŭ nostru.

Aicĭ esemenĭ M. Sa și A. Sa erau asteptațĭ de o mulțime de lume și pe peronulŭ gării de o deputațiune a funcționarilorŭ din localitate în frunte cu primarulŭ, care îi întêmpina cu o scurtă vorbire; de aci Regele, Principele Moștenitorŭ cu suita luară drumulŭ spre Hotelulŭ Carolŭ I. în ordinea următóre:

Inainte trei călărețĭ, apoi polițaiulŭ orașului în trăsură, d-lŭ prefectŭ și primarŭ în altă trăsură, unŭ despărțămêntŭ de geandarmĭ călărețĭ, apoi trăsura regală, în care se afla M. Sa Regele și moștenitorulŭ, apoi éră̦șĭ unŭ despărțămêntŭ de gendarmĭ călărĭ, și după acestea o trăsură, în care se afla d-lŭ Ministru de resbelŭ și d-lŭ generalŭ alŭ armatei din Dobrogea, apoi tótă suita etc. Mersulŭ a fostŭ câtŭ se póte de încetŭ, strigătele de hura nu mai încetau, ér M. Sa Regele în continuu a mulțumitŭ nenumĕratei mulțimĭ de lume, ce venise ca sĕ'lŭ védă și sĕ'lŭ întêmpine; de prin balconele caselorŭ precum și din ferestri li-s'au aruncatŭ buchete de florĭ nenumĕrate. Incă la sosirea M. Sale și A. Sale în gară, o grupă de dame din clasa mai de susŭ le oferiră o mulțime de buchete de florĭ, ce au fostŭ aduse anume pentru acestŭ scopŭ din Bucurescĭ, înainte de sosire cu o ḑi.

Ajungêndŭ în fine la hotelŭ, fŭ așteptatŭ de copii și fetele dela școlile primare din localitate, care'lŭ primiră cu imnulŭ naționalŭ *„Trăescă Regele în pace“*, etc., precum și de o nenumĕrată mulțime de meseriașĭ, în fruntea cărora era pentru fiecare meseriă alesŭ câte unulŭ ca conducĕtorŭ și cu câte unŭ drapelŭ în mână, apoi altă nenumĕrată lume de prin comunele Dobrogei în frunte cu primarii lorŭ de diferite naționalitățĭ, carĭ totŭ întruna strigau hura.

După ce înalții visitatorĭ se suiră în apartamentele lorŭ, M. Sa îșĭ esprimà îndestulirea sa cea mare ḑicêndŭ, că nu se astepta la o astfelŭ de primire strălucită cum i-au făcutŭ Dobrogenii, deórece e o coloniă nouă acéstă bucată de pămêntŭ și espusă multorŭ suferințe, ce trebue sĕ le indure unŭ locuitorŭ pe acestŭ pămĕntŭ.

Séra după prânḑulŭ ce s'a datŭ toțĭ primarii de pe la sate cu câte o faclă aprinsa în mână, precum și alțĭ mulțĭ locuitorĭ, cu musica în frunte s'au dusŭ în curtea palatului în strigăte de hura, unde peste vr-o 10 minute eșì în balcon Moștenitorulŭ împreună cu d-nii miniștrii și cei carĭ fuseseră la masă, căcĭ M. Sa Regele era cam indispusŭ, ba chiar cam bolnavŭ, așa că în urma dietei, ce i-o prescrise medicii, nu luase parte la masă. Făcêndu-se tăcere, d-lŭ primarŭ din localitate în o scurtă vorbire mulțămì M. Sale și A. Sale pentru marea iubire ce șĭ-au arătat'o cu venirea sa aicĭ, după care prințulŭ de corónă îi rĕspunse în câteva cuvinte mulțămindu-le la toțĭ.

Séra fŭ iluminatŭ totŭ orașulŭ și mai tóte stradele cu lampióre și lampe de sticlă precum și arcurile de triumfŭ. Apoi pe la órele 9, imediatŭ după ce plecară primarii cu torțele, Regele, și Moștenitorulŭ au eșitŭ la plimbare cu trăsura, însoțițĭ de ministrulŭ de resbelŭ, carele era veselŭ de bucuria și îndestulirea, ce în fața cetea întregeì populațiunĭ ce'i încungiurau și în continuu îi salutau cu strigăte de hura. Astfelŭ se finì ḑiua sosirei.

Lunĭ la órele 9½ Regele și Moștenitorulŭ, împreună cu suita au visitatŭ tóte școlele și bisericile tuturorŭ naționalitățilorŭ precum și o parte din oficii, spitalele etc.

La órele 2½ au visitatŭ frumosulŭ și renumitulŭ nostru vaporŭ de resbelŭ încrucișatorulŭ „Elisabeta“, unde au stat aprópe 1½ óră, când îndată ce Regele sĕ dĕdù josŭ din vaporŭ, începură a bubuì tunurile, éră Principele de corónă rĕmase însoțitŭ de alții pe vaporŭ, care facù o manevră aprópe de 2 óre departe în mare, éră M. S. Regele luà drumulŭ pe bulevardŭ apropiindu-se la casinulŭ de véră de pe bulevardŭ ce e așeḑatŭ pe malulŭ marii, aprópe de farŭ și lângă hotelulŭ Carolŭ, de unde cu unŭ binoclu se uita totŭ într'una spre vaporulŭ ce plecase cu Moștenitorulŭ. După unŭ timpŭ de aprópe o óră se duse M. Sa la palatŭ și de acolo privea într'una spre vaporu, care făcea manevre de resbelŭ.

Séra s'a datŭ unŭ prânḑŭ regalŭ, cu care ocasiune mulțămì, atâtŭ D-lŭ primarŭ M. Sale, câtŭ și alții pentru venirea sa în localitate, la care M. Sa rĕspunse următórele:

„Unŭ timpŭ îndelungatŭ a trecutŭ, de când n'am venitŭ în Dobrogea, cu atâtŭ mai mare este dér bucuria mea, de a mĕ găsì astăḑĭ, împreună cu Moștenitorulŭ presumtivŭ alŭ Corónei, în mijloculŭ D-vóstrĕ și a constata marele progese, ce Constanța a făcutŭ în cursŭ de 10 anĭ.

In vremurĭ depărtate vechiulŭ Tomi abia era cunoscutŭ, și numai prin esilul lui Ovidŭ, a cărui statuă impodobesce astăḑĭ orașulŭ, acestŭ locŭ a păstratŭ unŭ nume în istoriă. Sunt însĕ convinsŭ, că noua Constanță va câștiga într'unŭ viitorŭ apropiatŭ unŭ renume Europénŭ, și că prin construirea podului peste Dunăre și lărgirea podului, lucrărĭ cari vorŭ fi în curêndŭ începute, școlea sa, va devenì una dintre cele mai însemnate ale Orientului și unŭ isvorŭ de bogățiă pentru țéra întrégă.

Salutŭ astăḑĭ cu viă mulțămire și tênĕra nóstră marină — representată aci în portŭ prin „Elisabeta“, vasulŭ nostru celŭ mai falnicŭ — fiindŭ că numai prin Dobrogea, cu țĕrmurile sale întinse pe mare, flotila nóstă a pututŭ lua acestŭ avêntŭ fericitŭ astfelŭ că drapelulŭ românŭ este acum cunoscutŭ și respectatŭ în țĕrile cele mai depărtate.

Ridicŭ decĭ acestŭ paharŭ în onorulŭ Dobrogei, urândŭ ca acéstă frumósă provinciă, în care sentimentulŭ românesc s'a înrădĕcinatŭ într'unŭ tipŭ așa de scurtŭ, sĕ prospere și sĕ se desvólte în liniște și pace — în sănĕtatea orășenilorŭ din Constanța, carĭ făcêndu-Ne o primire totŭ așa de strălucită câtŭ și călduróså, Ne-au arĕtatŭ dragostea și devotametulŭ lorŭ, pentru care vĕ mulțămesc din totŭ sufletulŭ.

Sĕ trăéscă Dobrogea și portulŭ sĕu Constanța!“

Masa s'a ridicatŭ la óra 8½, după masă M. Sa și tótă suita se duseră pe bulevardŭ și se așeḑară în unulŭ din pavilónele, ce suntŭ așeḑate pe malulŭ mării.

De acolo M. Sa privea în tóte părțile pe mare, uitându-se la regatele ce le făceau douĕ vapóre de resbelŭ române, douĕ vapóre mai micĭ ale căii ferate, precum și alte mai multe bărcĭ, totŭ iluminate și din când în când și cu focŭ bengalicŭ, ér vaporulŭ „Elisabeta“ ilumina cu o lumină electrică totŭ orașulŭ, începêndŭ dela o parte la alta și îndĕrătŭ, lumină pe care o folosesce la casŭ de resbelŭ. Atâtŭ bulevardulŭ câtŭ și tóte stradele erau iluminate cu lampióne și focurĭ artificiale, asemenĭ și portulŭ precum și pré frumósele arcurĭ de triumf ale portului, ce erau făcute de calea ferată română și lucrate cu multŭ gustŭ. Regele și Moștenitorulŭ au statŭ mai multŭ de o óră pe bulevardŭ, apoi se întórseră éră̦șĭ la locuință esprimându'șĭ mulțămita și bucuria pentru primirea ce li-s'a făcutŭ ḑicêndŭ, că Constanța e unŭ raiu pe pămêntŭ.

Marțĭ la órele 9½ a fostŭ defilarea armatei înaintea M. Sale, apoi inspecțiile din partea M. Sale și a întregei suite.

La órele 3½ s'au dusŭ afară la Anadochioiu, unŭ satŭ aprópe legatŭ de Constanța, unde s'a construitŭ marele têrgu de vite (unde se potŭ afla și cumpĕra totdéuna vite), pentru înaugurarea și deșchiderea acestui têrgŭ, la care a fostŭ de față și d-lŭ Ministru alŭ domenielorŭ, care fusese anume pentru acésta chematŭ prin telegrafŭ de M. Sa Regele.

Mâne Miercurĭ la órele 9½ diminéța Regele, Moștenitorulŭ și suita lorŭ vorŭ pleca din localitate, promițêndŭ că în scurtŭ timpŭ se va face podulŭ peste Dunăre, precum și portulŭ va fi mĕritŭ, fiindŭ prea micŭ pentru o localitate ca Constanța.

Ps.

Corespondența „Gaz Trans.“

Eriulŭ Sătmarului 21 Septemvre 1889.

Către membrii românĭ ai comitetului Sătmarŭ!

Este secretŭ publicŭ, ba se și póte combina, cumcă voturile membrilorŭ comit. Sătmarŭ învitațĭ la Carei pentru ḑiua de 3 Octomvre st. n. a. c. nu numai se vorŭ *numĕra* ca de altădată, ci se vorŭ și *cumpĕnì*.

Mai multe coincidințe faste și nefaste din trecutŭ și presentŭ: precum rivalitatea Sătmarului cu Careii; reforma administrațiunei pusă în prospectŭ; unŭ ministru la interne din sînulŭ comitatului etc. etc.; tóte acestea contribuiră înadinsŭ, ca agitațiunile deja potențate cu vacanța postului de v. comite acum în fine sĕ isbucnéscă.

Precum va cădea balanța celorŭ mai bine de 500 votanțĭ în favórea candidatului Careilorŭ, orĭ alŭ Sătmarului, naturalminte și guvernulŭ sub presiunea morală va judeca mĕrulŭ, — adecă reședința comitatului — în viitorulŭ celŭ mai de aprópe alŭ părții învingĕtóre.

In alternativa de față, parola membrilorŭ românĭ este evidentă: de vorŭ învinge Careii — orașulŭ lui Florianŭ — de sigurŭ vorŭ isbândì și mișcările Baimărenilorŭ, adecă se va vindeca órecum injuria din trecutŭ, când s'a junghiatŭ Chiorulŭ nevinovatŭ, acea sacristiă frumósă patriotică și națională. — Unŭ ministru justŭ și agerŭ precum e Szilagy, un ministru echitabil precum e c. Teleky, pe care de atâtea-orĭ l'au mustratŭ ochiiinimei sale, observândŭ cum a fostŭ de scurtatŭ municipiulŭ pămêntului sĕu natalŭ, nu vorŭ mai suferì o nedreptate strigătóre la cerŭ, ca poporulŭ celŭ mai asu-

---

Țarevicĭ în intrigile lorŭ, așa ca lumea sĕ crédă, că elŭ se află în sistematică opozițiă cu politica tatălui sĕu.

Desamăgirile, ce le-a adusŭ rĕsboiulŭ contra Turciei la 1877, au influințatŭ multŭ asupra prințului moștenitorŭ în sensŭ pesimistŭ. Țarevicĭ se convinse despre adevĕrulŭ acusărilorŭ de defraudare, ce se ridicară contra comandei superióre. Prințulŭ de corónă fŭ adêncŭ emoționatŭ de aceste ticăloșii și de crudelitățile rĕsboiului, la care a luatŭ parte ca comandantŭ de corpŭ și, devenì pesimisticŭ. Acestŭ pesimismŭ crescù în urma fiascului, ce l'a făcut tratatulŭ dela St. Stefano și cu elŭ generalulŭ Ignatiev, care era bine vĕḑutŭ la prințulŭ moștenitorŭ, și în urma atentatelorŭ ce au urmatŭ puindŭ tótă țéra în spaimă. La acésta s'a mai adausŭ și mâhnirea prințului moștenitorŭ din causa căsătoriei a doua a lui Alexandru II. Numai cu greu i-a succesŭ, a împedeca publicarea căsătoriei a doua a tatălui sĕu (cu prințesa Dolgoruki), ce era proiectată.

Aceste pățanii, care ar fi pututŭ sĕ sguduie și pe celŭ mai tare caracterŭ, ce însĕ nu este fiiulŭ lui Alexandru II-lea, l'au adusŭ pe acesta până a fi cu neîncredere nu numai față cu lumea dimprejurŭ, ci și față cu sine însușĭ. Elŭ vedea, că nicĭ sistemulŭ bunicului sĕu, nicĭ acela alŭ tatălui sĕu n'aveau decâtŭ resultate dureróse, vedea unŭ chaosŭ și nu putea câștiga încredere în viitorŭ.

Catastrofa dela 1(13) Martie 1881 s'a întêmplatŭ tocmai în ḑiua, în care Alexandru II-lea (la sfatulŭ lui Loris-Melikoff, Miliutin și Abasa) se decisese a conchiăma o adunare a representanțilorŭ tuturorŭ provinciilorŭ. Numai când fiiulŭ îngrozitŭ se afla dinaintea cadavrului tatălui sĕu, înțelese elŭ detailurile decisiunei luate. Urzitorii ei au ținutŭ în secretŭ acestŭ lucru față cu prințulŭ moștenitorŭ. Nu-i dér mirare, că curentulŭ contrarŭ, ce era așa de tare la curte, a învinsŭ în acelŭ momentŭ de spaimă. Ideile liberale ale lui Alexandru II n'au sciutŭ sĕ împedece crima și confusiunea: de aceea s'au reîntorsŭ la *absolutismŭ*, la *autocrația* și s'a începutŭ lupta în contra ideilorŭ liberale sub firma *naționalismului* rusescŭ.

pritŭ de valurĭ alŭ comitatului sĕ alerge 100—150 chilometri pănă la Carei, dela Fericea sub Dobêca şi dela Capnicŭ vecinŭ cu Maramurĕşulŭ şi Năsĕudulŭ.

La din contră de va reuşi Sătmarŭ-Ninteulŭ, atuncĭ: Băile, Chiorulŭ şi Oaşulŭ sĕ scrie pe bolovanii Cicărlăului: *Lasciate ogni speranza.*

Intre frământările indicate, tóte plaiurile ungurene ale comitatului se manifestară pro séu contra solemnŭ: cu Careii: Eriulŭ (Ermellék) şi Betulia (Nirulŭ); cu Sătmarulŭ: Acidurile (Ecsed) şi Someşenii din apropiere.

Plaiurile române: Codrulŭ, Seninii, Someşulu de susŭ, Oaşulŭ, Băile şi Chiorulŭ păn'acilea stau în reservă şi pasive.

Celŭ ce a luatŭ parte la atarĭ alegerĭ de v.-comite în trecutŭ va fi sciindŭ bine, că în cumpĕna celorŭ doi smei puternicĭ de rêndŭ decidŭ 10—20 voturĭ. Chiar atâtea avemŭ noi Românii sătmărenĭ voturĭ independinte — pentru vina timpurilorŭ.

Ca nu cumva acestea puţine şi preţióse voturĭ — emanate din sînulŭ imensei maiorităţĭ române a comitatului sĕ se risipéscă în deşertŭ, fără de nicĭ o maturitate politică, rugămŭ şi învitămŭ pe toţĭ on. membri românĭ ai comitatului, sĕ binevoiéscă a se presenta în Carei în preséra comiţielorŭ 2 Oct. 6 óre d. m. la o convenire şi eventuală bună înţelegere.

Avisulŭ pentru loculŭ consultării se va comunica la staţiunea căii ferate.

Ionŭ Silv. Selagianu
protop. şi senat. comit.

Ne grăbimŭ a publica Apelulŭ de mai josŭ, recomandându-lŭ atenţiunei şi bunăvoinţei publicului românŭ din tóte părţile:

Apelŭ

cătră toţĭ aceia, cărora le zace la inimă luminarea poporului românŭ.

In seculului prigonirei a totŭ ce este românescŭ în patria nóstră străbună, nu cunóscemŭ cestiune mai ardĕtóre, nu altă lipsă mai simţită, decâtŭ luminarea poporului nostru, — a acelui poporŭ, care pe lângă tótă vitregimea împrejurărilorŭ lui nefavoritóre, ba în butulŭ tuturorŭ sforţărilorŭ rĕuvoitorilorŭ din trecutŭ şi presentŭ, ni-a păstratŭ neatinse cele mai nobile şi mai sfinte clenodii ale nóstre: credinţă, limbă şi obiceiurĭ. A ne îngriji de luminarea acestui poporŭ, no datorimŭ numai recunoscinţei, dér datorimŭ mai nainte de tóte interesului nostru comunŭ sciindŭ, că poporulŭ este fundamentulŭ, pe care, ca sĕ fiă bine duratŭ şi vĕrtosŭ, basatŭ trebue sĕ fiă întregŭ edificiulŭ culturii şi desvoltării nóstre naţionale. Poporulŭ este temelia, éră fiii lui mai luminaţĭ sunt stêlpii, carĭ susţinŭ edificiulŭ: — luminĭ aprinse în întunerecŭ.

Unulŭ ca şi alţii deopotrivă suntŭ de lipsă; unulŭ ca şi alţii deopotrivă suntŭ avisaţĭ la ajutorulŭ împrumutatŭ. Nicĭ poporulŭ fără cărturarĭ, nicĭ cărturarii fără poporŭ. Decĭ décă ne străduimŭ sĕ avemŭ o clasă cultă: cu trupŭ cu sufletŭ datorĭ suntemŭ a ne străduĭ, sĕ avemŭ unŭ poporŭ luminatŭ deórece, — mărturiă ne este istoria, — jertfe şi fapte mĕreţe numai dela unŭ poporŭ luminatŭ putemŭ aştepta!

„Literile-sŭ isvóre limpeḑĭ la doi paşĭ de drumŭ“, ḑice Eliade Rădulescu, „cine nu le scie, merge 'nainte ostenitŭ, séu cade obositŭ în cale, cine le cunósce alérgă spre ele, îşĭ rĕcoreşte fruntea şi'şĭ întineresce inima.!“

Faceţĭ ca poporulŭ sĕ'şĭ pótă stêmpĕra setea din aceste isvóre limpeḑĭ şi rĕcoritóre prin ajutorarea lui întru zidirea de şcóle, prin împărţirea de abecedare, prin înfiinţarea de bibliotecĭ poporale şi alte mijlóce şi i-aţĭ făcutŭ celŭ mai mare bine.

Aceste premiţêndu-le, întru mângâitórea credinţă, că nicĭ glasulŭ meu nu va sĕ fiă glasulŭ aceluia, ce strigă în pustiă, precum şi aceea, că vederile susŭ atinse nu suntŭ numai ale mele, îmĭ îndreptŭ graiulŭ cătră toţĭ aceia, carĭ le împărtăşescŭ şi carĭ se interesézã de prosperarea poporului, se binevoiască a contribui multŭ-puţinŭ pentru terminarea edificiului şcolarŭ din Betfia în Bihorŭ, care deja mai bine de unŭ anŭ se află în statulŭ lui neterminatŭ aşa, că nicĭ scopului secundarŭ: de-a servi ca locuinţă cantorŭ-învĕţătorului, nu corĕspunde. Eră lipsa şcólei este cu atâtŭ mai ardĕtóre, cu câtŭ mai 'nainte aicĭ ea n'a esistatŭ, prin urmare poporaţiunea a fostŭ lipsită cu totulŭ de binefacerile învĕţăturii, şi ca naturală urmare a fostŭ apoi degenerarea în credinţă, în iubirea de-aprópelui, în moralitate şi o desevêrşită scăpătare în cele pământescĭ.

Şcóla nu are nicĭ unŭ venitŭ, biserica totŭ aşa, éră miseria poporului numai acela o cunósce în tótă mărimea, care trăesce în mijloculŭ lui. Hotarulŭ comunei pe lângă aceea, că e rĕu producĕtorŭ, mai e şi atâtŭ de micŭ, încâtŭ întréga recoltă, chiar sĕ rĕmână în comună, abia ar fi de ajunsŭ pentru pânea de totŭ ḑilele; déră şi puţinulŭ acesta e dusŭ deja aprópe totŭ de esecutorĭ în rĕutăţile statului şi poporulŭ de pe acuma, de după secerişŭ, trebue sĕ se cugete de a avé bucate pentru sine şi familia.

Cu tóte aceste, setosŭ de învĕţătură, mai 'nainte de acésta cu vre-o patru anĭ, cu ajutorŭ dela Maiestatea sa, dela bunulŭ nostru Episcopŭ Mihailŭ Pavelŭ şi alte ajutóre, sub conducerea preotului de atuncĭ s'a apucatŭ sĕ edifice unŭ edificiu şcolarŭ corĕspunḑĕtorŭ recerinţelorŭ moderne.

Lucrulŭ s'a începutŭ; s'ău ridicatŭ păreţii şi s'au pusŭ sub acoperemêntŭ, însĕ sumele primite nefiindŭ ele destule, — aicĭ a trebuitŭ sĕ fiă întreruptŭ. Esceptionândŭ decĭ păreţii şi acoperemêntulŭ totulŭ lipsesce. Spre terminare, amĕsuratŭ sentinţii inginerului reg. A. Pajor, care fuse esmisŭ sĕ inspecţioneze planulŭ, avemŭ lipsă de celŭ puţinŭ 200 fl. v. a.

Dreptŭ aceea între atarĭ împrejurărĭ, când noi pe noi absolutŭ nu ne putemŭ ajutora, — după ce dela locurile mai înalte drépta ajutătóre nu se póte tinde — nu ne rĕmâne altă cale, decâtŭ a recurge la simţĕmintele adevĕratŭ patriotice ale publicului românescŭ, rugându-lŭ sĕ fiă cu bunăvoinţă pentru unŭ scopŭ, pe câtŭ de naţionalŭ, pe atâtŭ de mĕreţŭ.*)

In Betfia p. u. P. Szölös, Bihorŭ.

plecatŭ servŭ
Ioanŭ Kŏváry,
preotŭ localŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlinŭ, 27 Septemvre. Hotărîrea împĕratului germanŭ de a merge din Atena la Constantinopolŭ se consideră ca unŭ actŭ de fórte mare însemnătate politică, ceea ce se vede deja din faptulŭ, că din partea diplomaţiei rusescĭ se facŭ cele mai marĭ opintirĭ ca sĕ 'lŭ zădărnicéscă.

Berlinŭ, 27 Septemvre. „Kölnische Zeitung“ publică o comunicare oficiósă par excellence despre urnirĭ de trupe rusescĭ înainte spre graniţă. Cu acésta stă în legătură, ḑice-se, noua amânare a visitei Ţarului, căcĭ altfelŭ „Kölnische Zeitung“ n'ar fi adusŭ destăinuirile.

Parisŭ, 27 Septemvre. Comisiunea prefecturei Senei de numĕrare a voturilorŭ a anulatŭ 8367 bilete de votŭ cu numele lui Boulanger, a proclamatŭ deputatŭ alŭ cercului Montmartre pe Ioffrin, care a primitŭ numai 5500 voturĭ. De asemenea a anulatŭ comisiunea 3841 bilete de votŭ cu numele lui Rochefort.

Belgradŭ, 27 Septemvre. Alegerile pentru Scupcină decurgŭ în linişte.

Statistică despre mortalitate.

Inainte cu căteva sĕptĕmânĭ oficiulŭ centralŭ statisticŭ alŭ Budapestei a publicatŭ unŭ conspectŭ asupra mortalităţii în diferite oraşe din întru şi din afară, care ne face în specialŭ posibilŭ de a câştiga o ideiă clară asupra raporturilorŭ de mortalitate ale oraşului Braşovŭ.

Conspectulŭ cuprinde 21 dintre cele mai însemnate oraşe ale Ungariei şi Transilvaniei, 11 oraşe din Europa de sudŭ şi 2 oraşe ale Africei.

După acestŭ conspectŭ Braşovulŭ ocupă între oraşele din vorbă în privinţa cifrei mortalităţii rangulŭ alŭ patrulea. Se vinŭ adecă pe 1000 de locuitorĭ socotitŭ pe anŭ 24.8 morţĭ, inclusivŭ străinii morţĭ în localitate.

Mai favorabilă ca în Braşovŭ este cifra mortalităţii în Alba regia (Szekesfejérvár) cu 22.8 în Oedenburg cu 24.4 şi în Baia cu 24.7.

Cu privire la celelalte oraşe se arata următórea cifră a mortalităţii: Viena 25.0; Odessa 25.6; Seghedinŭ 26.5; Caşovia 30,4; Clujulŭ 30.4; Zombor 30.6; Sătmarŭ (Szatmár-Nemeti) 30.6; Debreţinŭ 31.0; Budapesta 31.5; Bucurescĭ 31.3; Aradŭ 33.5; Szabadka 34,3; Pojunŭ (Pressburgŭ) 38.4; Csaba 37.8; Timişóra 38.9; Oradea mare 38.4; Kunfélegyháza 39.2; Kecskemet 41.5; Praga 29.3; Cracovia 31.5; Petersburgŭ 31.1; Seraievo 40.5; Alexandria 35.1 Cairo 47.4.

In ce privesce *mortalitatea copiilorŭ* se vinŭ pe 100 de morţĭ socotindŭ suma totală a acestora într'unŭ anŭ:

	a) Pe copii dela 0—1 an:	b) Pe copii dela 1—5 anĭ:
In Budapesta	27. 46.	15. 9.
„ Seghedinŭ	33. 01.	15. 52.
„ Debreţinŭ	46. 32.	11. 65.
„ Pressburg	28. 84.	14. 60.
„ Timişóra	25. 29.	16. 88.
„ Caşovia	31. 89.	13. 70.
„ Oradea-m.	33. 91,	11. 17.
„ Braşovŭ	25. 88.	15. 69.
„ Cluşiu	27. 79.	15. 34.
„ Peclenburg	20. 84.	16. 18.
„ Kunfélegyh.	37. 82.	17. 72.
„ Viena	26. 82.	11. 24.
„ Praga	22. 79.	17. 41.
„ Triestŭ	26. 04.	18. 12.
„ Petersburg	29. 81.	16. 43.
„ Odessa	33. 68.	18. 39.
„ Bucurescĭ	27. 62.	15. 11.
„ Serajevo	25. 89.	26. 53.
„ Cairo	33. 40.	30. 45.
„ Alexandria	38. 45.	23. 49.

Décă avemŭ în vedere numĕrulŭ casurilorŭ de mórte ivite în urma celorŭ mai însemnate bóle de infecţiune: a *difteritei*, *tifusului* şi *tuberculosei*, mortalitatea la câte 10,000 de locuitorĭ o arată următórele cifre:

	a) Difterită	b) Tigusŭ	c) Tuberculósă
In Budapesta	9.94	3.93	63.89
„ Seghedinŭ	6.75	8.56	49.44
„ Szabadka	20.22	10.3	53.24
„ Debreţinŭ	5.88	5.16	35.78
„ Pressburg	10.82	5.10	78.77
„ Kecskemet	34.85	2.90	52.70
„ Aradŭ	5.38	4.62	69.50
„ Timişóra	17.58	1.58	51.99
„ B. Csaba	26.17	8.44	46.52
„ Caşovia	4.37	2.62	59.64
„ Oradea-mare	7.55	6.64	54.64
„ Braşovŭ	8.11	1.62	36.2
„ Cluşiu	11.75	8.16	45.68
„ Miskolcz	14.74	4.54	35.17
„ Oedenburg	14.41	2.28	42.87
„ Viena	6.39	1.26	57.50
„ Praga	4.46	5.98	65.13
„ Triestŭ	6.92	0.83	44.15
„ Cairo	2.3	21.78	148.83
„ Kunfélegyháza	12.80	8.92	101.98

DIVERSE.

Nenorocirĭ în Japonia. In provincia Kil, Japonia, s'au întêmplatŭ nenorocirĭ de cele mai gróznice. Peste 20,000 morţĭ, şi 20 oraşe şterse de pe faţa pământului, altele apróape dărîmate, acestea suntŭ jertfele nenorocirilorŭ pricinuite de inundărĭ şi de sfărâmarea unui munte, care a acoperitŭ 6 oraşe.

La 18 Augustŭ, stăvilarele torentului Kinagava au fostŭ distruse lângă oraşulŭ Yokohama şi apa s'a revĕrsatŭ peste câmpiĭ şi oraşe, distrugândŭ totŭ ce întâlnia în cale. In acestŭ districtŭ, două sute de case au fostŭ luate de torentŭ şi 5000 dărâmate, lăsândŭ trei-ḑecĭ mii ómenĭ fără adapostŭ. Tóte câmpiile cultivate mai josŭ de cheulŭ rîului Ladakagrea au fostŭ distruse de inundaţiă. Din 60 de case din Wacanamura n'au rĕmasŭ nestricate de câtŭ două. Adâncimea apei revĕrsate era de la 5—13 picióre. In împrejurimile oraşului Oraka nenorocirea a fostŭ îngrozitóre. Mii de ómenĭ sunt pe drumurĭ. La Hangumura, 180 case au fostŭ luate din loculŭ lorŭ, 30 persóne au fostŭ înecate. La Magahuri mai multe mii de case suntŭ dărâmate. Numĕrulŭ morţilorŭ e considerabilŭ. O depeşe din Wakayama anunţă, că după ancheta începută totalulŭ caselorŭ dărâmate la Nismuragori se urcă la 1,092. Numĕrulŭ morţilorŭ e de 8000. In provincia Kil, unde evaluările suntŭ mai esacte, numĕrulŭ morţilorŭ nu e mai micŭ de 10,000. Cadavrele morţilorŭ acoperŭ câmpiile; locuitorii nu vorŭ putea începe munca câmpului, de câtŭ peste câte va lunĭ.

Păţania unui Ungurŭ în Parisŭ. „Budp. Tgbtt“. comunică următórea istorióră hazliă: D-lŭ X e de profesiune sculptorŭ şi face parte din „Jeunesse dorée“ a Budapestei. Făcŭ şi elŭ o călĕtoriă, pentru studii la Parisŭ şi se încartiră, pentru ca sĕ'lŭ coste mai puţinŭ, într'o locuinţă privată. Naturalŭ, că la începutŭ venea târḑiu acasă, deórece gusta deplinŭ viéţa de nópte a Parisului. Mai târḑiu se sătură de ea şi se duse într'o séră deja la 9 óre acasă, ca sĕ se odihnéscă şi elŭ cum se cuvine. Fără sĕ aprindă luminarea, vrŭ sĕ se culce, şi când se duse la patŭ observă, că i-a ocupatŭ patulŭ altcineva, care sforăia cumplitŭ. Ilŭ deşteptă, ilŭ apucă de scurtŭ şi fŭ fórte uimitŭ aflândŭ dela elŭ, că e chiriaşulŭ odăii pănă la 11 óre din nópte. Proprietara, vĕḑêndŭ că Ungurulŭ gusta viéţa de nópte a Parisului, găsise cu cale sĕ închirieze peste ḑi altuia odaia. 'Şĭ póte închipui omulŭ tabloulŭ ce urmă după acésta esplicare.

Toastŭ pentru dame. La banchetulŭ de despărţire aranjatŭ pentru juristii germanĭ adunaţĭ în Strassburg, consiliarulŭ Thomsen a ridicatŭ pentru dame unŭ toastŭ plinŭ de umorŭ. Intre altele a ḑisŭ: Conferinţa juriştilorŭ s'a arĕtatŭ galantă şi faţă de dame. Ea a hotărîtŭ, că damele potŭ face datorii, fără sĕ fiă oprite (ilaritate). Ne-a succesŭ a statori, că femeile căsătorite, şi décă suntŭ minorene, sĕ nu mai stea sub tutoratŭ, pentru că amŭ vĕḑutŭ că şi soţiile minorene se pricepŭ a pune totdéuna sub curatelă pe bărbaţii lorŭ, prin urmare ele nu au trebuinţă de tutorŭ (ilaritate); am întrodusŭ schimbulŭ de dame (nelinişte), va sĕ ḑică am recunoscutŭ pentru dame dreptulŭ de a subscrie schimburĭ (poliţe). (Rîsete sgomotóse, aplause). Oratorulŭ încheiă cu rugarea, ca damele, dreptŭ rĕsplată pentru acésta, sĕ se înfăţişeze la adunările juriştilorŭ în numĕrŭ câtŭ mai mare.

Rectificare. In N-ru 205 alŭ „Gazetei“, pagina 3, colóna 2, rêndulŭ 13 de josŭ, rubrica „Logodnă“, sĕ se cetéscă D-şóra Reveica N. *Comşa*, în loc de „Cosma“.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 27 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.44	Vend.	9.46
Argintŭ românescŭ -	„	9.39	„	9.41
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.45	„	9.47½
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.74
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.73
Galbinĭ .	„	5.57	„	5.59
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.
Ruble rusescĭ - - -	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane - -	„	58.20	„	58.50

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Septemvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	100.50
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	95.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112. -
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.70
Bonurĭ rurale transilvane - - - - -	104.70
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	919. —
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	318.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	306.75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - -	5.67
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.47½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	58.30
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.60

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

*) Contribuirĭ generóse în favórea şcólei din Betfia primesce şi administraţiunea fóiei nóstre. Red.

Nru. 3490—1889. 49,M.1

PUBLICAȚIUNE
referitóre la taxele militare.

Se aduce la cunoscință publică, cumcă conspectele mĕsurărei taxelorŭ militare, inmanuate subscrisului oficiŭ, prin ordinațiunea direcțiunei finanțiare ddto 14 Augustŭ a. c. Nru *1538—1889*, se află la oficiulŭ orășenescŭ de dare din 24 Septemvrie până în 1 Octomvrie a. c., înainte de prândŭ dela 8—12 și după prândŭ dela 3—5 óre spre examinare din partea fiecărui.

Acele partide, carĭ în urma taxelorŭ militare statorite, se simtŭ nesatisfăcute, și anume acele partide, carĭ în anulŭ premergĕtorŭ au fostŭ supuse solvirei taxelorŭ militare, 'șĭ potŭ așterne petițiunile de reclamare comitetului administrativŭ în decursŭ de 15 dile i. e. până inclusive *9 Octomvrie a. c.*, pe când acele partide, carĭ se obligă pentru prima dată în acestŭ anŭ la sôlvirea acestei taxe, în decursŭ de 15 dile, începêndŭ cu diua inducerei datorinței solvirei taxei militare în libelulŭ taxei militare. Petițiunile acestorŭ partide au ca sĕ se așternă direcțiunei financiare reg. ung.

Taxele militare statorite espiră cu 1 Octomvrie a. c. și suntŭ de a se plăti deodată, celŭ multŭ până în 30 Noemvre a. c. la cassa oficiului de dare, incasându-se la casŭ contrarŭ cu 1 Decemvrie a. c. restanțele pe cale de execuțiune.

Din acestŭ motivŭ se provócă tóte partidele supuse acestorŭ taxe, ca spre scopulŭ prescrierei acestei taxe statorite pro 1889, sĕ se presenteze celŭ multŭ în decursulŭ a 8 dile la subscrisulŭ oficiu.

In sensulŭ §. 4 alŭ art. de lege IX din 1883 se provócă în fine tóte acele partide supuse acestei taxe militare, carĭ din timpulŭ conscrierei acestei taxe militare șĭ-au schimbatŭ stăpânulŭ séu măestrulŭ, sĕ arate imediatŭ și fără întârdiere acéstă schimbare subscrisului oficiu.

Brașovŭ, 23 Septemvrie 1889.

Oficiulŭ orășenescŭ de dare.

Nru. 9364—1889. 158,3—3

PUBLICAȚIUNE.

Din fundațiunea D-rului med. **Iohan Plecker** suntŭ de a se da în împrumutŭ **2000 fl.** pe lângă siguranță hipotecară și pupilară și pe lângă camete de 6%.

Reflectanții îșĭ potŭ procura mai de aprópe informațiunĭ dela subscrisulŭ magistratŭ.

Brașovŭ, în 7 Septemvre 1889.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ
pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	3.40		
Budapesta	8.31	9.20	3.10	6.10
Szolnok	11.20	11.25	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	1.04	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	2.30	8.46	1.51
			9.18	2.11
Várad-Velencze		2.35	9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli		2.42	9.44	2.32
Mezö-Telegd		3.00	10.21	2.55
Rév		3.31	11.38	3.38
Bratca		3.50	12.16	4.01
Bucia		4.05	12.54	4.23
Ciucia		4.24	1.57	4.49
Huiedin		4.56	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș		5.26	4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel		5.49	4.58	6.38
Clușiu		6.14	5.26	6.56
	11.05			7.15
Apahida	11.23	6.30		7.48
Ghiriș	12.44	7.29		9.13
Cucerdea	1.27	7.53		10.04
Uióra	1.34			10.12
Vințulŭ de susŭ	1.42	8.02		10.19
Aiud	2.07	8.21		10.45
Teiușŭ	2.26	8.43		11.34
Crăciunelŭ	3.11	9.05		12.11
Blașiu	3.24	9.18		12.29
Micăsasa	3.54	9.40		1.10
Copșa mică	4.09	9.53		1.30
Mediașŭ	4.39	10.08		2.14
Elisabetopole	5.11	10.32		2.54
Sighișóra	5.45	11.07		3.35
Hașfaleu	6.12	11.22		4.07
Homorodŭ	7.32	12.31		5.54
Ágostonfalva	8.17	1.02		6.39
Apatia	8.37	1.20		7.13
Feldióra	9.06	1.40		7.45
Brașovŭ	9.45	2.34		8.32
	5.32 (accelerată)			
Timișŭ	6.17	3.17		
Predealŭ	6.49	3.48		
Bucurescĭ	9.35	9.35		

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerată	Tren de persóne	Trenŭ mixt
Bucurescĭ		7.30	7.30	*)
Predealŭ		12.50	12.50	5.03
Timișŭ		1.19	1.19	6.22
Brașovŭ	—.—	—.—	2.15	7.23
	4.54	2.15	7.07	
Feldióra	5.37	2.47	7.44	
Apața	6.15	3.07	8.00	
Ágostonfalva	6.43	3.22	8.29	
Homorodŭ	7.31	3.56	9.07	
Hașfaleu	9.09	5.07	10.34	
Sighișóra	9.33	5.28	10.46	
Elisabetopole	10.02	5.57	11.09	
Mediașŭ	11.04	6.19	11.35	
Copșa mică	11.24	6.33	12.19	
	11.39	6.47	11.59	
Micăsasa	11.57	7.09	12.15	
Blașiu	12.30	7.20	12.43	
Crăciunelŭ	12.45	7.47	12.55	
Teiușŭ	1.13	8.05	1.07	
Aiudŭ	2.18	8.23	2.11	
Vințulŭ de susŭ	2.48	8.33	2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14	9.04	2.46	
Ghirișu	4.01	10.04	3.27	
Apahida	5.28	10.41	4.47	
Clușiu	5.56	10.57	5.08	
	6.45			8.—
Nădășelŭ	7.06	11.20		8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireșŭ	7.37	11.54		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	12.24		10.51
Ciucia	9.04	12.36		12.16
Bucia	9.20	12.48		12.50
Bratca	9.37	1.03		1.19
Rév	9.55	1.29		2.—
Mezö-Telegd	10.20	1.43		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47	1.49		3.36
Várad-Velencze	10.57	2.04		3.52
Oradea-mare	11.04			4.03
	11.19	3.27	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	6.10	1.23	7.30
Szolnok	3.31	7.06	3.29	11.51
Budapesta	6.30	8.40	7,45	9.55
Viena	1.40	1.40	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovațŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulișŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborșinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad..		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăștia		11.—	11.39
Șibotŭ		11.29	12.01
Vințulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiușŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborșinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulișu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradu	9.27	4.05

Ghirișŭ—Turda

Ghirișu	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	6.—
Sighișóră	8.56

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.30
Țagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistrița	11.—

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	3.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murĕșŭ-Ludoșŭ	9.35

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.05	4.35
Șeica mare		2.38	5.05
Lómneșŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneșŭ		10.05	10.40
Șeica mare		10.40	11.10
Copșa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Mirașteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Mirașteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.